

شناسه سند
تاریخ تصویب

دفتر توسعه آموزش
طرح دوره درس های نظری و عملی

اطلاعات دوره		
اطلاعات مدرس / مدرسین نام مدرس / مدرسین همکار: رتبه علمی: رشته تحصیلی: پست الکترونیک اساتید همکار: محل کار: تلفن تماس:	اطلاعات مسئول درس نام مسئول درس: شبنم السادات شریعت پناهی رتبه علمی: استادیار رشته تحصیلی: پرستاری سلامت جامعه محل کار: دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی تلفن تماس: 021-88655356 پست الکترونیک: shariatpanahi@sbmu.ac.ir shabnam644@yahoo.com	اطلاعات مربوط به درس گروه آموزشی ارائه دهنده: پرستاری سلامت جامعه نام درس: اصول اپیدمیولوژی و مبارزه با بیماری های شایع در ایران نوع و تعداد واحد: 1 واحد پیش نیاز / هم نیاز: ندارد رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی پرستاری محل برگزاری دوره: روز و ساعت کلاس: دوشنبه ها ساعت 13-15 8 هفته دوم
تاریخ آخرین ویرایش: 1403/10/15		
شرح درس: این درس به منظور آشنا کردن دانشجویان پرستاری با اصول همه گیر شناسی و کاربرد آن در تجزیه و تحلیل مشکلات بهداشتی جامعه می باشد. بدین منظور، مفاهیمی چون سلامت و بیماری، پیشگیری و سطوح آن، غربالگری، تغییرات شدت بیماری و مراحل سیر بیماری، مدل های اپیدمیولوژیک برخورد با بیماری ها و شاخص های بهداشتی، مروری بر انواع مطالعات اپیدمیولوژیک مورد بحث قرار می گیرند. سپس بر اساس این مفاهیم به بررسی اپیدمیولوژیک بیماری های عفونی شایع و بیماری های غیرواگیر و بیماری های مشترک بین انسان و حیوان پرداخته می شود.		

طرح درس روزانه

شناسه سند
تاریخ تصویب

دفتر توسعه آموزش
طرح دوره درس های نظری و عملی

شماره جلسه	هدف کلی	هدف اختصاصی	پیامد مورد انتظار (هدف رفتاری)	حیطه و سطح اهداف رفتاری			رویکرد آموزشی ^۱	روش یاددهی ^۲	روش یادگیری ^۳	ابزار آموزشی	روش ارزشیابی ^۴	مدرس/مدرسين
				دانش	نگرش	مهارت						
اول 1403/11/14	آشنایی و شناخت دانشجویان پرستاری با علم اپیدمیولوژی و اهداف آن	آشنایی با تعریف تاریخچه و کاربرد اپیدمیولوژی آشنایی با شاخه های علم اپیدمیولوژی آشنایی با مفاهیم مختلف علم اپیدمیولوژی آشنایی با گذارهای اپیدمیولوژی	- اپیدمیولوژی را تعریف کنند و اهداف آن را بیان نماید. - تحولات تاریخی علم اپیدمیولوژی را شرح دهد. - استنتاج از تعاریف مختلف علم اپیدمیولوژی را خلاصه کند. - واژه ها و اصطلاحات رایج در اپیدمیولوژی را شرح دهد. - شاخه های علم اپیدمیولوژی را بیان کند. - تفاوت علم اپیدمیولوژی و پزشکی را تفسیر کند. - مراحل گذار اپیدمیولوژیک را شرح دهد.	*	*		حضور	سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ، یادگیری مبتنی بر حل مساله	حضور فعال	پاورپوینت، فیلم کمک آموزشی	سؤال و جواب، حضور فعال و آزمون کتبی	دکتر پناهی شریعت
دوم 1403/11/21	آشنایی و شناخت دانشجویان پرستاری با مفاهیم سلامت و بیماری از دیدگاه اپیدمیولوژی	آشنایی با تعریف سلامت و بیماری، آشنایی و شناخت تعیین کننده های سلامتی آشنایی با دیدگاه اپیدمیولوژی به بیمار و بیماری در جامعه آشنایی و شناخت عوامل موثر در بروز بیماری ها	- مفهوم سلامت و بیماری را بیان کند. - طیف سلامت را توصیف نماید. - ابعاد مختلف سلامتی را مشخص کرده و توضیح دهد. - اثرات متقابل ایجاد سلامت بر هم را بیان کند. - عوامل مؤثر در ایجاد بیماری را شرح دهد.	*	*		حضور	سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ	حضور فعال	پاورپوینت، فیلم کمک آموزشی	سؤال و جواب، حضور فعال و آزمون کتبی	دکتر پناهی شریعت
سوم 1403/11/28	آشنایی و شناخت دانشجویان پرستاری با رویکرد اپیدمیولوژی	آشنایی و شناخت عوامل بیماری زای بیماری عفونی آشنایی با مکانیسم بیماری زای عوامل عفونی	- دسته بندی انواع بیماری ها را بیان کند. - اصطلاحات کاربردی بیماری های عفونی واگیر را تعریف نماید. - انواع عوامل بیماری زای عفونی را با ذکر مثال توضیح دهد.	*	*		حضور	سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ	حضور فعال	پاورپوینت، فیلم کمک آموزشی	سؤال و جواب، حضور فعال و آزمون کتبی	دکتر پناهی شریعت

¹ رویکرد مجازی یا حضوری (جهت رویکرد مجازی موافقت مدیر گروه و شورای آموزشی پیوست شود)

² روش های یاددهی-یادگیری مرتبط مجازی مانند کلاس آنلاین همزمان، کلاس آنلاین غیر هم زمان، کلاس وارونه، روش های شبیه سازی، بازی وار سازی و فروم های گفت و گو و و روش های یاددهی-یادگیری مانند سخنرانی، بحث

در گروه کوچک، بازی وار سازی، پرسش و پاسخ، یادگیری مبتنی بر حل مسأله، یادگیری مبتنی بر سناریو، یادگیری مبتنی بر ارائه پروژه و

³ حضور فعال، مشاهده فعالیت، انجام فعالیت، برگزاری کنفرانس، شرکت در ژورنال کلاب

⁴ روش ارزشیابی تکوینی به شیوه سوال و جواب، حضور فعال و و ارزشیابی تراکمی هم می تواند روش ارزشیابی همتا، آزمون کتبی و ...

شناسه سند
تاریخ تصویب

دفتر توسعه آموزش
طرح دوره درس های نظری و عملی

									-آشنایی و شناخت روش های انتقال بیماری و نحوه برخورد با اپیدمی ها -آشنایی و شناخت انواع اپیدمی ها را از نظر وسعت جغرافیایی و زمانی -خصوصیات بیماری های واگیر را تشریح کند. -مکانیسم های بیماری زایی عوامل عفونی را با ذکر مثال توضیح دهد. -اهمیت زنجیره عفونت (Chain of Infection) را در پیشگیری توضیح دهد. -روش های انتقال بیماری های عفونی را توضیح دهد. -انواع اپیدمی ها را از نظر وسعت جغرافیایی و زمانی بیان کند.	چگونگی انتقال بیماری و نحوه برخورد با اپیدمی ها	
دکتر شریعت پناهی	سؤال و جواب، حضور فعال و آزمون کتبی	پاورپوینت، فیلم کمک آموزشی	حضور فعال	سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ	حضور	*	*	*	- عوامل علیتی و معیارهای تقویت رابطه علیتی را توضیح دهد. -مدل های اپیدمیولوژیک را فهرست کند. -اصول مدل خط علیت را توضیح دهد. -اصول مدل مثلث اپیدمیولوژیک را توضیح دهد. -اصول مدل چرخ را توضیح دهد. -اصول مدل شبکه علیت را توضیح دهد. -کاربرد مدل ها اپیدمیولوژیک را در پیشگیری و کنترل بیمار یها تشریح کند. -برای یک مشکل یا وضعیت/سلامتی بیماری، مدلی بر اساس مدل های موجود ارائه نماید.	آشنایی و شناخت و معیارهای تقویت رابطه علیتی - آشنایی و شناخت مدل های اپیدمیولوژیک و کاربرد آنها در پیشگیری و کنترل بیمار یها	چهارم 1403/12/05
دکتر شریعت پناهی	سؤال و جواب، حضور فعال و آزمون کتبی	پاورپوینت، فیلم کمک آموزشی	حضور فعال	سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ، یادگیری مبتنی بر حل مساله	حضور	*	*	*	- مراحل سیر طبیعی بیمار یها را تبیین کند. -سیر بالینی را از دیدگاه پیشگیری و بالینی تمیز دهد. -پیشگیری را تعریف کند. -سطوح پیشگیری را با توجه به سیر طبیعی بیماری مشخص کند. -اهمیت پیشگیری نخستین در بیمار یهای غیرواگیر را شرح دهد .-پیشگیری سطح اول را تعریف کند راهبردهای پیشگیری اولیه را شرح دهد .- پیشگیری سطح دوم و سوم را تعریف کند مثالهایی از پیشگیری سطح دوم و سوم ذکر کند.	آشنایی و شناخت بیمار یها -آشنایی با سطوح پیشگیری -آشنایی با غربالگری -آشنایی با مفاهیم حساسیت و ویژگی آزمون های غربالگری	پنجم 1403/12/12

شناسه سند
تاریخ تصویب

دفتر توسعه آموزش
طرح دوره درس های نظری و عملی

									- پیشگیری سطح چهارم را تعریف کند .به اهمیت پیشگیری سطح چهارم در کاهش آسیب به بیمار توجه کند. - غربالگری را تعریف کرده و نقش آن را در کشف بیماریها و حفظ سلامت مردم شرح دهند. -خصوصیات مهم آزمونهای غربالگری را توضیح دهد. - غربالگری های رایج در ایران را نام ببرد. - اعتبار آزمون را تعریف کند و اجزای آن را بیان کند. - - شاخصهای حساسیت و ویژگی را محاسبه کند. -ارزش اخباری مثبت و منفی آزمون را تعریف کند. - ارزش اخباری مثبت و منفی آزمون را محاسبه کند.			
دکتر شریعت پناهی	سؤال و جواب، حضور فعال و آزمون کتبی	پاورپوینت، فیلم کمک آموزشی	حضور فعال	سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ	حضور	*	*	*	- منابع اطلاعاتی در بهداشت اجتماعی را توضیح دهند. - دلایل اهمیت اندازه گیری بیماری را توضیح دهد. -شاخص ها و اندازه گیری های اپیدمیولوژیک را توصیف کند. -برای هر یک از شاخصهای مبتنی بر نسبت مثالی ذکر کند. - انواع شاخصهای مبتنی بر میزان را تعریف کند. - تفاوت میزان بروز و شیوع را تمیز دهد. -شاخصهای میزان شیوع و بروز را محاسبه کند. -انواع شاخهای اندازه گیری مرگ را تعریف کند.	-آشنایی با شاخص ها و اندازه گیری های اپیدمیولوژیک -آشنایی و شناخت شاخصهای مبتنی بر نسبت - آشنایی و شناخت شاخصهای مبتنی بر میزان	آشنایی و شناخت دانشجویان پرستاری با اندازه گیری وقوع بیماری ها میزان های بروز و شیوع، میرایی، بار بیماری،	ششم 1403/12/19
دکتر شریعت پناهی	سؤال و جواب، حضور فعال و آزمون کتبی	پاورپوینت، فیلم کمک آموزشی	حضور فعال	سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ	حضور	*	*	*	- مطالعات اپیدمیولوژی توصیفی و تحلیلی را تعریف کند و از همدیگر تمیز دهد. - مطالعات توصیفی را بر اساس سه عامل شخص، زمان و مکان تعریف کرده و مثال ذکر کند. - مراحل مطالعات توصیفی را ذکر کند. -الگوهای زمانی توزیع بیماری را نام ببرد. اهمیت بررسی توزیع مکانی بیماریها را بیان کند . -مثالهایی از انواع الگوهای مکانی بیماریها ذکر کند. -ویژگیهای شخص در اپیدمیولوژی توصیفی را توضیح دهد. -انواع مطالعات توصیفی را نام ببرد.	-آشنایی با مطالعات توصیفی بر اساس سه عامل شخص، زمان و مکان - آشنایی با انواع مطالعات توصیفی -آشنایی با مراحل انجام مطالعات توصیفی -آشنایی با مزایا، معایب و ویژگی های هر یک از مطالعات توصیفی	آشنایی و شناخت دانشجویان پرستاری با مطالعات اپیدمیولوژی توصیفی و تحلیلی	هفتم 1404/01/17

شناسه سند
تاریخ تصویب

دفتر توسعه آموزش
طرح دوره درس های نظری و عملی

									-آشنایی با مطالعات تحلیلی -آشنایی با مراحل انجام مطالعات تحلیلی - آشنایی با مزایا، معایب و ویژگی های هر یک از مطالعات تحلیلی		
									-مثالهایی برای هر یک از انواع مطالعات توصیفی ذکر کند . -ویژگیها، مزایا و معایب مطالعات توصیفی را شرح دهد. -تقسیم بندی انواع مطالعات تحلیلی را ذکر کند. - مطالعات مورد-شاهدی را توضیح دهد - منابع و روشهای انتخاب گروه مورد را بیان کند - منابع گروه شاهد نام ببرد . - همسان سازی را تعریف کند . - مزایا و معایب مطالعات مورد شاهدی را نام ببرد. -مطالعات کوهورت را توضیح دهد. -همگروه را تعریف کند. -منابع انتخاب همگروه را شرح دهد. - انواع مطالعات همگروهی را توضیح دهد. - مزایا و معایب مطالعات کوهورت را نام ببرد. - مطالعات تحلیلی را مورد مقایسه قرار دهد.		
دکتر شریعت پناهی	سؤال و جواب، حضور فعال و آزمون کتبی	پاورپوینت، فیلم کمک آموزشی	حضور فعال	سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ	حضور	*	*	*	- انواع مطالعات مداخله ای را نام ببرد. - اهداف مطالعات مداخله ای را بیان کند - طراحی مطالعات مداخله ای را توضیح دهد. - جمعیت مرجع و هدف را تمیز دهد. -معیارهای ورود و خروج را تعریف کند. -تصادفی سازی را تعریف کند. - اهمیت تصادفی سازی در مطالعات مداخله ای را توضیح دهد. - روشهای تصادفی سازی را توضیح دهد. -کورسازی را تعریف کند.	آشنایی و شناخت دانشجویان پرستاری نسبت به مطالعات مداخله ای - آشنایی با انواع مطالعات مداخله ای -آشنایی با مراحل انجام مطالعات مداخله ای -آشنایی با مزایا، معایب و ویژگی های هر یک از مطالعات مداخله ای	هشتم 1404/01/24

شناسه سند تاریخ تصویب

دفتر توسعه آموزش طرح دوره درس های نظری و عملی انتظارات از دانشجو/قوانین دوره:

غیبت بیش از 4/16 دوره منجر به حذف دوره می شود.

کسب نمره کل دوره 10/20 جهت گذراندن دوره در سطح کارشناسی الزامی است.

در صورت عدم گذراندن پیش نیاز درس؛ انتخاب درس کان لن ممکن و درس حذف خواهد شد.

حضور در آزمون پایانی دوره طبق تقویم آموزشی دانشکده، الزامی است.

تلاش برای کسب دانش، حفظ و ارتقا انگیزه های تحصیلی (پیش خوانی، مرجع خوانی، برنامه ریزی، خودارزیابی، هدف گزینی، ادغام گری دانسته ها، یادداشت برداری، گوش دادن فعال)

مشارکت فعال در فعالیت های یادگیری کلاس (پرسش و پاسخ ها، بحث ها، فعالیت های گروهی و غیره)

در زمان حضور در کلاس رعایت پوشش حرفه ای الزامی است.

رعایت نظم (ورود و خروج به موقع، عدم اتلاف زمان کلاس، رعایت سکوت، رعایت زمان و سرعت عمل در فعالیت های کلاسی، حضور مستمر در کلاس، ارایه به موقع تکالیف، بی صدا نمودن تلفن همراه در کلاس، عدم

مشغولیت با تلفن همراه در کلاس مانند مکالمه یا بازدید پیام ها)

عدم ضبط صوتی و یا تصویری کلاس درس

رعایت ادب و احترام (گفتمان مودبانه، رعایت حق تقدم برای صحبت، پرهیز از مشاجره و الفاظ نامناسب، عدم مصرف مواد غذایی در کلاس)

رعایت صداقت (پرهیز از تقلب در امتحانات، صداقت در تکمیل و ارایه تکالیف، پرهیز از جعل تکالیف، صداقت در گفتار)

رعایت وظیفه شناسی (درست انجام دادن و پاسخ گو بودن برای امور محوله و وظایف)

نقش حمایت گری (کمک به همتایان برای یادگیری یا انجام امور محوله)

روش ارزشیابی		
روش ارزشیابی	شیوه اجرا یا ابزار ارزشیابی	سهم روش در نمره نهایی دانشجو
تشخیصی		
تکوینی ^۵	پرسش و پاسخ کلاسی	10%
	امتحان میان ترم	30%
تراکمی ^۶	آزمون پایان ترم	60%

^۵روش ارزشیابی تکوینی به شیوه سوال و جواب، ایجاد فرصت تمرین رگ گیری

^۶ارزشیابی تراکمی هم می تواند روش ارزشیابی همتا یا تحویل کارپوشه، لاگ بوک و آزمون کتبی

منابع درس (آخرین ویرایش)

الف) منابع درس مورد استفاده توسط مدرس/مدرسين

- دکتر حسین حاتمی و همکاران، کتاب جامع بهداشت عمومی، ویراست چهارم، جلد اول و دوم و سوم، انتشارات ارجمند، 1398.
- گوردیس، لئون. اپیدمیولوژی. ترجمه دکتر حسین صباغیان و دکتر کورش هلاکویی. ویرایش سوم، رشت: انتشارات گپ، 1389.
- ملک افضلی ح، ناصری ک. همه گیر شناسی کاربردی. تهران: نشر رویان پژوه، 1392.
- مارنز ج. سو بان و آ. ک اصول اپیدمیولوژی ترجمه دکتر حسین ملک افضلی و دکتر کیومرث ناصری. تهران : مرکز نشر دانشگاهی، 1390
- پارک جی ای، پارک و ک . اساسنامه پزشکی پیشگیری و اجتماعی (بیماریهای مزمن غیر واگیر و بیماریهای واگیر شایع. ترجمه دکتر حسین شجاعی تهرانی . گیلان : انتشارات دانشگاه علوم پزشکی گیلان 1377

ب) منابع پیشنهادی برای مطالعه دانشجو

- دکتر حسین حاتمی و همکاران، کتاب جامع بهداشت عمومی، ویراست چهارم، جلد اول و دوم و سوم، انتشارات ارجمند، 1398.
- گوردیس، لئون. اپیدمیولوژی. ترجمه دکتر حسین صباغیان و دکتر کورش هلاکویی. ویرایش سوم، رشت: انتشارات گپ، 1389.
- ملک افضلی ح، ناصری ک. همه گیر شناسی کاربردی. تهران: نشر رویان پژوه، 1392.
- مارنز ج. سو بان و آ. ک اصول اپیدمیولوژی ترجمه دکتر حسین ملک افضلی و دکتر کیومرث ناصری. تهران : مرکز نشر دانشگاهی، 1390
- پارک جی ای، پارک و ک . اساسنامه پزشکی پیشگیری و اجتماعی (بیماریهای مزمن غیر واگیر و بیماریهای واگیر شایع. ترجمه دکتر حسین شجاعی تهرانی . گیلان : انتشارات دانشگاه علوم پزشکی گیلان 1377

ج) سایت های علمی

د) مجلات علمی فارسی و لاتین

- Leon G. (2009) Epidemiology. Philadelphia: Saunders Elsevier
- Timmreck T.C. (2002) Introduction to epidemiology. UAS: Jones & Bartlett Publishers.
- Feris R.H., Sellers T.A. (2004) Epidemiology for public health practice. Boston: Jones & Bartlett Publishers.
- Stanhope M., & Lancaster J., (last ed) Community and Public Health Nursing. St Louis: Mosby
- Logan BB., & Dawkins CE., (last ed) Family Center Nursing in Community.
- Farmer R., & Miller D., (last ed) Lecture notes on Epidemiology and Community Medicine. Oxford: Blackwell